

Tábornický klub Modrý kruh

Oddíl Bílí Delfíni

Táborové video

Františka Jesenská

2019

Úvod

V této práci se budu věnovat svým zkušenostem s natáčením videa na dětském letním táboře. K pořizování a následnému zpracování videa jsem se dostala přes focení. Původně jsem fotila na oddílových akcích během roku, poté na táboře. Tam jsem v roce 2016 začala i s natáčením.

Práce by mohla být užitečná instruktorům a vedoucím, kteří se o tuto činnost zajímají. Bude přínosná spíše pro začátečníky, kteří se do natáčení právě pustili, nebo to teprve plánují. Pokud patříte mezi zkušenější v oboru, možná se nedozvíte mnoho nového. Přesto by vás tento text mohl inspirovat k další tvorbě.

V následujících kapitolách se s vámi podělím o své zkušenosti. Zmíním pár rad, co je dobré dělat a čemu se naopak vyhnout. Nenajdete zde příliš odborných informací o technickém vybavení. Není také vhodné použít následující text jako návod. Každý tábor funguje trochu jinak. Postup mé práce a má role na našem táboře je závislá na jeho možnostech. Tedy i vy se musíte přizpůsobit fungování toho vašeho.

Charakteristika našeho tábora

Náš čtrnáctidenní tábor probíhá na místě zvaném Vlčí jámy v malebné údolíčku uprostřed lesů České Kanady, asi dvacet kilometrů za Jindřichovým Hradcem. Hlavní dominantou je dřevěný srub. Poblíž něj je náměstíčko, stany, potok, ohniště.

Na současnou atmosféru a chod tábora má velký vliv jeho historie. Oddíl Bílí Delfíni založila v roce 1971 Majka Hofmanová a ze začátku fungoval jen pro dívky. Tábor dostala do současné podoby Lenka Fialková se svou a několika spřátelenými rodinami. V roce 2013 začal oddíl fungovat celoročně.

Nynější program a provoz zajišťujeme ve skupině patnácti vedoucích a rádců instruktorů. Známe se od dětství a máme spolu mnoho táborových zážitků z dob, kdy jej pro nás připravovali rodiče. Postupně jsme začali přebírat vedení a nyní organizujeme program pro další generace. Děti máme většinou kolem třiceti ve věku 6–15 let. Mezi těmito účastníky jsou dlouholetí členové, nicméně každý rok je doplní nové tváře z okruhu jejich přátel. Malí i větší

táborníci hrají v průběhu dvou týdnů celotáborovou hru, učí se tábornickým dovednostem a pobytu v přírodě. Nevyhnou se ani pomoci v kuchyni.

Proč natáčet?

Video má v dnešní době své nezastupitelné místo. Často je součástí celkové dokumentace akcí. Význam záznamu na kameru nebo fotoaparát je v první řadě tedy dokumentační. Velkou hodnotu, kterou video má, poznáme často, až když se na něj podíváme s odstupem několika let. Kvalita starších videí je sice horší, ale i dokonalá fotografie nám nikdy tak dobře nezprostředkuje atmosféru. Video je důležité i pro zvýšení kvality celého tábora. Díky němu dobře vidíme chyby i úspěchy, a můžeme je využít při přípravě dalších ročníků. Dovolím si tvrdit, že každoroční natáčení tak přispívá ke zvýšení úrovně práce s dětmi na táboře.

V neposlední řadě má videozáznam hodnotu pro rodiče, kteří tak získávají představu, jak to na táboře funguje, co děti zažívají a také jak se chovají v kolektivu svých kamarádů.

Video v našem oddílu

Dokumentace táborového dění v našem oddílu začalo samozřejmě formou fotografií. Avšak i video má u nás dlouholetou tradici. Dříve to byly spíše kratší záznamy scének. V dnešní době se dá výsledek této práce nazvat jako dokumentární, amatérský film, který trvá obvykle kolem čtyřiceti minut. Ten potom promítáme na podzimním setkání s rodiči.

Jak pracuji já

Moje práce začíná několik měsíců před táborem, kdy rodiče podepisují souhlas s pořízením a použitím fotografií a audiovizuálního záznamu. U nás v oddíle je to součástí přihlášky a nikdy s tím nebyl problém. Pokud by s tím někdo nesouhlasil, musela bych se mu při natáčení vyhnout. S touto situací nemám zkušenosti a nedovedu si jí upřímně příliš představit.

Před táborem si nijak nepřipravuji a nepředstavuji, jak bude film vypadat. Nekreslím si storyboard ani nepíšu scénář.

Během natáčení se snažím co nejméně narušovat daný moment. Děti mě znají jako pozorovatele v pozadí. Jsou zvyklé, že je sleduji foťákem po celou dobu konání tábora. Nejsou

nervózní ani se nepředvádějí. Je potřeba, aby mi věřily, že natočené snímky nezneužiji v jejich neprospěch. Tato důvěra je velmi důležitá stejně jako dobrá znalost toho, na koho objektiv namírím.

K tomu bych ráda dodala, že když za objektivem děti sleduje někdo jiný, získají pak pocit, že natáčet může kdokoli. Často si pak chtějí natáčení samy zkusit, stane se z toho atrakce a všichni si objektivu začnou všímat. Nejsem proti tomu, aby si děti zkoušely práci s fotoaparátem, nicméně náš tábor na to není v současné době zaměřený.

Během filmování hledám především situace, kde jsou děti v dobré pozici. Nemůžu si dovolit je ve filmu ztrapnit, nebo je jinak poškodit. Pokud se například rozhodnu dát do filmu scénu, kde se budou diváci někomu smát, musím vědět, že to daná osoba vezme dobře.

S tím souvisí i celkový přehled nad materiálem. V první řadě myslím na to, aby se ve filmu objevily všechny děti. Každý chce být na velkém plátně na potáborovém promítání vidět, ukázat se rodičům. I děti v kolektivu méně oblíbené, chováním nevýrazné, či introverti chtějí být součástí filmu. To vím z vlastní zkušenosti. Z toho důvodu mám na místě seznam dětí a občas si kontrolojuji, koho zabírám příliš často, a kdo se před foťákem naopak vůbec neobjevil.

Vzhledem k tomu, že svou přítomností nijak nezasahuji do programu, nechci, aby děti udělaly danou činnost znova na kameru, aby mi něco ukázaly do objektivu, musím vždy vědět, kdy a kde se co bude dít. Okolí nedělá nic pro to, abych měla hezký záběr. Musím tedy předem vědět, kam si stoupnout. Také je dobré vědět, jestli se daná akce bude opakovat (např. rozcvička, vaření oběda), nebo jestli je neopakovatelná (děti hrají divadlo). V druhém případě je vhodné, když situaci výjimečně natáčí více kameramanů a vzájemně se tak jistí.

Dle mého názoru a zkušeností je lepší, když natáčení na místě a následné zpracování videa zařizuje stejná osoba. Rozhodně nedoporučuji, aby někdo pořizoval snímky a následně je předal střihači. Toto je velký rozdíl od profesionálního postupu. Nejen, že probírání cizího materiálu je velmi časově náročné, ale problémy jsou i technického rázu. Často jsem se setkala například s jiným nastavením kamer a foťáků, které při střihu dělalo problém.

Technické vybavení

Technika, kterou používáte, samozřejmě zásadně ovlivňuje vzhled výsledného filmu. V dnešní době je k dispozici velká škála vybavení od základního po profesionální, které začíná být finančně dostupné. Když zmíním samotné přístroje na natáčení, patří sem samozřejmě fotoaparát a kamera. Je možné natáčet i na telefon. Záběry ze sportovních, outdoorových kamer typu GoPro či z dronu také nemusí být výjimkou. Druhů a možností technického vybavení je nespočet.

Já se neobejdu bez stativu, dvou kapacitních paměťových karet, fotoaparátu Nikon, dvou baterií, nabíjecího adaptéru a počítače. Nepoužívám žádný profesionální přístroj na snímání zvuku. Nemám ani externí mikrofon k foťáku. Několikrát jsem na nahrávání autentické táborové písně použila diktafon v telefonu. Nezbytný je také velkokapacitní, přenosný, paměťový disk na ukládání natočeného materiálu. Před odjezdem si vždy zkontroluji, že paměťový disk a obě karty jsou zcela prázdné a baterie i počítač nabitý.

Natáčení během tábora

V následujících odstavcích se budu věnovat samotné práci s kamerou (v mém případě s foťákem) na místě. Jak jsem již zmiňovala, snažím se předem od vedoucích zjistit, co se bude dít, kde budou stát oni a kde děti. Když o situaci získám představu, rozhoduji se mezi stativem a takzvaným natáčením z ruky. Preferuji druhou variantu, ale myslím si, že to není vhodné pro každého. Tento typ natáčení chce jistou praxi s držením fotoaparátu v klidné, neroztřesené pozici. Vyrovnané držení fotoaparátu má pochopitelně vliv na záběr a následné vnímání diváka. Samozřejmostí je natáčení na šířku. Video natočené na výšku je obtížné nahrát do střihačského programu a práce s ním je potom složitější. Dále myslím na to, jestli chci akci zabírat z celku, polocelku nebo detailu. Vhodné je také střídání pohledu, nadhledu a záběru z pohledu očí. Doporučuji nezapomenout na zaznamenání okolní přírody a celkového prostředí tábora, a to v detailech i v celku. Jednou z dalších dobrých rad je nenatáčet proti sluníčku, či jinému ostrému zdroji světla. Vždy si také pořídím několik audio nahrávek autentických písní, které zpívají děti i vedoucí přímo na místě.

Během tábora průběžně stahuji z paměťových karet natočený materiál a zálohuji ho na paměťový disk. Není na škodu si materiál ukládat na dvě místa. Například dočasně do počítače. Video neukládám po každém dni, i když pokud najdete čas a nemáte na táboře problém s elektřinou, nebránila bych se tomu.

Postprodukce

Už nejste venku v přírodě mezi dětmi a vedoucími. Sedíte sami u počítače a mnohohodinový materiál ještě čeká dlouhá cesta k tomu, aby z něj vznikl výsledný film. Pro mě je nejtěžší se k práci přimět a začít s ní. I když se může zdát, že je to činnost nudná a někdy depresivní, vždy mě překvapí, jaká je to zábava.

Střih obrazu

Používám střihačský program Final Cut. Nejprve si projdu všechno natočený materiál, který si následně roztřídím do tematických okruhů. Ty postupně sestřihávám a skládám dohromady. Důležitá je pro mě pestrost záběrů. Střídání celku, polocelku, detailu, podhledy, nadhledy i záběry z pohledu očí. Nezapomínám ve filmu ukázat každého účastníka tábora. Pro oživení občas používám i zrychlení či zpomalení videa. Svou práci si vždy průběžně ukládám a zálohuji.

Zvuk

Video natáčím sama. Vedle mě se během tábora nikdy nepohybuje zvukař a nepoužívám ani externí mikrofon. Fotoaparát sice snímá zvuk, ale na jeho kvalitu nespolehám. Tento problém řeším po táboře při střihu videa. V první řadě je potřeba říci, že podoba filmu se přibližuje k dlouhému videoklipu. Kvůli špatné kvalitě zvuku z fotoaparátu používám převážně obraz podkreslený hudbou. Původní audio používám, jen pokud v něm zazní důležitá nebo vtipná informace. Při střihu se snažím střídat autentické audio záznamy, zachycující zpěv dětí a vedoucích, převzatou hudbu a mluvené slovo z fotoaparátu.

Závěr

Je až neuvěřitelné kolik hodin práce obnáší čtyřicet minut jednoho dokumentu z letního tábora. Obzvláště pokud na tom člověk pracuje sám. Pokud se do něčeho podobného pustíte, můžete počítat s tím, že vám to mnoho dá i vezme. Výsledek vaší práce jistě udělá radost nejen účastníkům tábora, ale i budoucím divákům.